

Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare
Länsstyrelsen Gotland

Ert datum
2025-11-14

Er beteckning
4716-25

Vårt tjänsteställe, handläggare
MELLERSTA MILITÄRREGIONEN
FYSPLAN
Fredrik Linderöth
mrm-fysplan@mil.se, 08 - 788 75 00

Vårt föregående datum
2025-12-18

Vår föregående beteckning
FM2025-27266:10

Yttrande avseende remiss om planeringsbesked för detaljplan, Hamra Storms 2:4, Gotlands kommun och län

Försvarmakten lämnar nedan synpunkter på rubricerat planbesked.

Bakgrund

Länsstyrelsen Gotland har berett Försvarmakten möjlighet att inkomma med synpunkter på ansökan om planbesked för bostäder och annan verksamhet i Vändburgs hamn.

Försvarmakten inkom med ett yttrande 2025-12-18 (FM2025-27266:10). Detta yttrande kompletterar föregående yttrande.

Riksintressen för totalförsvarets militära del

Försvarmakten ansvarar, i enlighet med förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden, för riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § miljöbalken). Försvarmakten är som sektorsmyndighet ansvarig för att identifiera, samråda om, besluta om och presentera underlag för dessa riksintresseanspråk. Försvarmakten fattade beslut om nu gällande riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del den 26 januari 2023 (FM2022-23088:1).

I begreppet militär del ingår även andra myndigheters områden och verksamhet så som Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarets radioanstalt (FRA) och

(LFI)

Postadress
Mellersta militärregionen
196 85 Kungsängen

Besöksadress
Granhammarsvägen 1

Telefon
08-584 540 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se/mrm

Försvarets materielverk (FMV), varför Försvarsmakten företräder även dessa vad gäller riksintressen och samhällsplanering.

Av 3 kap. 9 § miljöbalken följer att mark- och vattenområden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Riksintressen för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Huruvida ett riksintresse kan redovisas öppet eller inte baseras på en bedömning om en sådan redovisning skulle avslöja uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Exempel på områden av riksintresse för totalförsvarets militära del som redovisas öppet är övnings- och skjutområden på land och till havs, flottiljflygplatser och garnisoner. Riksintressen som inte redovisas öppet är sådana där öppet redovisad information om området och dess beskaffenhet riskerar att avslöja uppgifter vars röjande kan medföra betydande men för totalförsvaret eller i annat fall för rikets säkerhet. Sådana områden kan exempelvis ha koppling till anläggningar för spanings-, kommunikations- och underrättelseändamål.

Aktuell fastighet ligger inom *påverkansområde övrigt*. Ett *påverkansområde övrigt* är ett område kring ett riksintresse eller område av betydelse för totalförsvarets militära del (enligt 3 kap. 9 § miljöbalken). Uppgifter om den exakta lokaliseringen av riksintresset eller området av betydelse samt uppgifter om vilken verksamhet som bedrivs där omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Själva påverkansområdet omfattas inte av sekretess. Utpekandet av ett *påverkansområde övrigt* säkerställer Försvarsmaktens möjlighet att bevaka att åtgärder som sker i området inte medför skada på riksintresset eller området av betydelse. Vilka åtgärder som riskerar att skada riksintresset eller området av betydelse kan inte anges på förhand.

Omvärldsläget och Försvarsmakten i tillväxt

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats och ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Sverige är sedan den 7 mars 2024 en del av försvarsalliansen Nato och det kollektiva försvar som alliansen utgör. Utöver medlemskap i Nato samarbetar även Sverige genom bilaterala avtal med andra nationer till förmån för den gemensamma militära förmågan.

Den 17 december 2024 fattade riksdagen beslut om totalförsvaret för åren 2025-2030. Beslutet anger att det övergripande målet för totalförsvaret ska vara att ha förmåga att försvara Sverige och vår befolkning mot väpnat angrepp, hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet samt medverka till försvaret av allierade.

En väsentlig förändring från tidigare förutsättningar är att Natos förmågemål nu också är styrande för utformningen av de nationella förmågorna. Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och medverka till försvaret av allierade där uthållighet över en längre tid av säkerhetspolitisk kris eller krig är en nyckelfaktor.

Som Natomedlem och allierad åtar sig Sverige helheten i det nordatlantiska fördraget och i enlighet med artikel 3 är den nationella försvarsförmågan en del av alliansens kollektiva försvar. Totalförsvaret ska över tid dimensioneras för att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och bidra till försvaret av allierade. För den samlade förmågan i totalförsvaret måste fler aktörer beakta totalförsvarets krav inom ramen för sin ordinarie verksamhet och totalförsvaret behöver bli en naturlig del inom fler verksamhetsområden.

Beslutet för åren 2025-2030 anger också förstärkningar inom alla domäner för den militära förmågan vilket kommer att påverka såväl omfattning som på vilket sätt mark- och vattenområden behöver nyttjas inom och bortom perioden.

För Försvarsmakten innebär detta att antalet krigsförband i krigsorganisationen succesivt utökas under perioden 2021-2030 vilket i förlängningen betyder att organisationen förstärks med både personal och materiel. Regeringens inriktning innebär även att fem regementen och en flygflottilj återinrättas i Arvidsjaur, Göteborg, Kristinehamn, Uppsala, Falun och Sollefteå med utbildningsdetachement i Östersund, av geografiska-, beredskaps- och utbildningsskäl. Detta tillsammans med förstärkningarna av krigsorganisationen leder till ett ökat behov av investeringar i infrastruktur. Därutöver är tillgång till övnings- och skjutfält av avgörande betydelse för Försvarsmaktens möjlighet att nå de politiskt uppsatta målen.

Det är i ljuset av ovan som skyddet av riksintressen för totalförsvarets militära del framgent måste beaktas. För att Försvarsmakten ska kunna tillväxa i enlighet med försvarsbeslutet pågår kontinuerligt en översyn av riksintressen och påverkansområden för totalförsvarets militära del i landet.

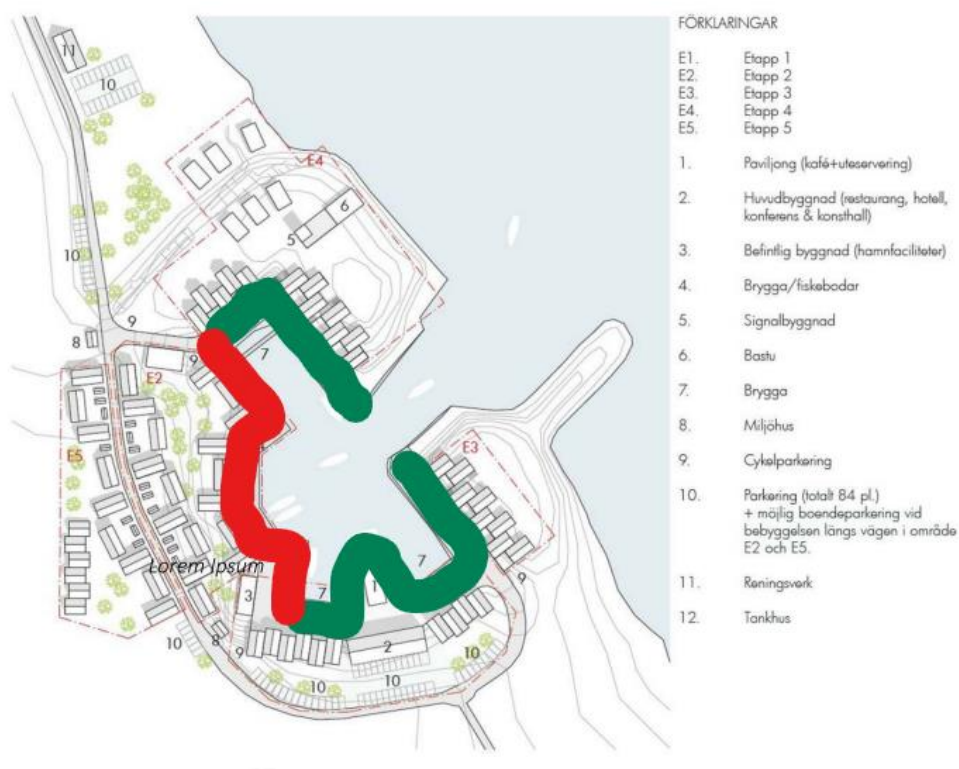
Försvarsmaktens bedömning och synpunkter

Försvarsmakten motsätter sig inte planeringsbeskedet i det här skedet, men myndigheten har önskemål och synpunkter på hur omgivningen utformas runt Vändburgs hamn.

Försvarsmakten bedömer att kajerna behöver uppnå BK 1 klass, för att bunkerfordon kan köra ut på dessa ytor. Vidare tillägger Försvarsmakten att inga bostadshus bör finnas närmare än 25 meter från mitten av kajerna så att bunkring kan genomföras. Försvarsmakten förutsätter att bärighetsklassen inte blir lägre än nuläget under byggtiden eller efter att projektet är färdigställt.

Försvarsmakten förtydligar enligt figur 1. att de östra och södra kajerna är av intresse för bunkring, därmed är bostäder inom 25 meter från mitten av dessa kajer inte lämpliga.

Situationsplan till tidigare förslag till detaljplan för Hamra Storms 2:4 - Sandellsandberg arkitekter 2016-05-20

Figur 1. Röd yta är inte lika lämplig för bunkring som Grön yta inom planområdet.

Försvarsmakten kan inte utesluta att uppförande av bebyggelse inom planområdet beroende på exempelvis placering, material och utformning kan komma att medföra skada på riksintresse för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). För att bedöma detta behöver Försvarsmakten mer detaljerat underlag än vad som inkommit i samband med ansökan om planeringsbesked. Detta innebär att Försvarsmakten vid kommande skeden kan komma att framföra synpunkter avseende bebyggelsens placering, utformning och material.

Om byggnaderna inom planområdet överstiger en totalhöjd på 20 meter över marken, behöver Försvarsmakten göra en separat bedömning.

Försvarsmakten önskar få kommande beslut i ärendet för kännedom samt kommande planprocesser på remiss enligt ordinarie remissförfarande.

För frågor i ärendet, kontakta handläggaren enligt ovan.

Beslut i ärendet har fattats av Gill Hermansson Wolff, tillförordnad chef för sektionen för fysisk planering vid Försvarsstabens infrastrukturavdelning.

Hermansson Wolff, Gill

Tf. C FST STÖD INFRA FYSPLAN

Handlingen är fastställd i Försvarsmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

FÖRSVARSMAKTEN

Yttrande

Datum

2026-02-03

Beteckning

FM2025-27266:13 Sida 6 (6)

Sändlista

Länsstyrelsen Gotland

gotland@lansstyrelsen.se